

NAŠ GLAS

**Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
= za Slovenijo v Ljubljani. =**

Cena posamezne šte. 2 K 50 vln.

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina K 100.—

Polletna naročnina K 50.—

Četrletna naročnina K 25.—

Za inozemstvo je dodati poštino. Oglasi
po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znanka. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Poziv.

Vse naredbe, ki se tičejo javnih nameščencev in vpokojencev, so že predložene finančnemu odboru zakonodajne skupščine v revizijo.

Pozivliem in prosim vse organizacije in posamezne tovariše in tovaršice, da pošljejo naši Osrednji Zvezi do konca avgusta pismene predloge k poedinim določbam znanih naredb, kako naj se izpremenijo (dopolnijo ali ukinejo). Gradivo k reviziji naredb bom potreboval že začetkom septembra.

Prav kmalu pride v zakonodajni skupščini tudi vprašanje službene pragmatike na vrsto. Zaraditega prosim ob enem nasvetov in predlogov k poedinim šš Načrta službene pragmatike, ki ga je objavil »Naš Glas«.

V Ljubljani, 10. avgusta 1921.

Profesor **Jožef Reisner**,
narodni poslanec.

Kaj delate?

V prejšnjih številkah »N. G.« smo priobčili doslovni prevod predloga nove službene pragmatike. Gotovo je nova pragmatika javnih nameščencev najvažnejše vprašanje. Od pravilne rešitve je zavisna bodoča naša usoda. Zato je pričakovati, da so se za predlog nove pragmatike živo zanimali vsi naši tovariši, vse naše organizacije. — Pozvali smo jih, naj predlog temeljito prouče in sporoče svoje pripombe in pomisleke Osrednji zvezi. Želeli smo tudi, da sporočajo v obliki člankov svojo kritiko našemu glasilu. Odziva ni bilo. Vsaj »Naš Glas« doslej ni dobil omenljivega materiala glede pragmatike. Edini g. V-a je poslal barkrat svoje pripombe, ki smo jih priobčili v »Vestniku«. Ali je prejela Osrednja zveza kaj več tozadevnih dopisov, ne vemo. Upajmo!

Hrvatje vsekakor delajo. Zagrebški »Naš Glas« poroča v svoji 30. številki:

Predlog zakona o državnim činovnicima, podčinovnicima i služiteljima građanskog reda.

S. J. N. bio je još ranije pozvao sve činovničke kategorije, da svaka za sebe izradi one specijalne ustanove, koje bi po nezanimom mišljenju trebale da udju u činovničku pragmatiku. Ovako izradjene nacerte neka bi onda te skupine dostavile Savezu, da mu posluže kao gradivo za sastav cjelokupne i jedinstvene pragmatike, kako ju Savez namjerava predložiti.

Neke su se skupine tome Saveznome pozivu odazvale, fiksirale svoje specijalne želje i nazore, za koje bi htjele da nadju odraza u Pragmatici i dostavile ih Savezu.

U jednom od posljednjih naših brojeva pozivali smo ponovo sve ove skupine, koje još nijesu poslale nikakvih podataka za pragmatiku, da to što prije učine. Tom smo zgodom ujedno naglasili, neka bi one skupine, koje nijesu izradile svojih posebnih nacerta, fiksirale barem svoje primjedbe ovoj osnovi, što je donijesmo u posljednjim brojevima našega lista. Sve je to vrlo važno za pojedine skupine, a vrlo je važno i za Savez, jer se na taj način povećava i pročišćava čitava gradja, od koje imade da se sastavi pragmatika, a na taj način bit će i sama pragmatika savršenija. Osim toga pomaže se na taj način i savezov odbor za sastav cjelokupne činovničke pragmatike.

Savez je ovaj predlog zakona o drž. činovnicima, kako ga je sastavio naročiti odbor Saveza državnih činovnika i službenika u Beogradu i kako smo ga mi priopćili, povjerio posebnom odboru, da ga prouči i da donese svoje primjedbe ovom predlogu. **Taj posao je već obavljen i Savez je već primio te primjedbe.** Sva je ta gradja: čitave osnovne činovničke pragmatike, specijalne ustanove za pojedine struke, zasebna načela, što bi po mišljenju nekih posebno interesiranih skupina imala ući u pragmatiku, a onda i primjedbe ovom predlogu; sve je to kažemo predmet posebnoga proučavanja, koje će se, **kako izgleda, za koji dan završiti.**

Hrvatje so torej svoje delo že opravili. A naše organizacije? Ali kaj delate?

I. J. St.:

Poziv na vse civilne in vojaške upokojence.

»Brez smisla za organizacijo!« se glasi apel, ki je bil objavljen v stanovskem glasilu »Učiteliskem Tovarišu« št. 30 z dne 21. julija 1921. — Pisec pravi: »Če sedaj vzamemo, da je v vsakem okraju povprečno 10 nezavednežev (ki še niso včlanjeni pri UJU), okrajnih društev pa je 31, tedaj imamo v Sloveniji nad 300 oseb učitelstva, ki drže roke križem ter od strani gledajo delo svojih tovarišev in uživajo sadove njihovega truda! To je črn madež na naši celokupnosti, ki ga moramo čimprej odpraviti pri vsakem društvu, na naj stane kolikor hoče!« Dalje: »Vsi smo tu, da vsak po svoji moči in zmožnosti prispevamo za skupno dobro svojega stanovskega udruženja, da smo zidarji — svoje in narodove boljše bodočnosti!«

Isto bi se lahko reklo o naših civilnih in vojaških upokojencih, ki se še ne

zavedajo svojih stanovskih dolžnosti, pristopati kot člani obstoječim društvom upokojinškega staleža.

Tako je n. pr. v Sloveniji sami upokojenih državnih uradnikov, kolikor nam je znano, okoli 650. Odbor »Društva upokojenih javnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani« je razposlal po pošti približno polovici gori omenjenega števila že pred meseci na ime se glaseča pismena povabila, katerim so bila priložena »Pravila« in ček. Položnice, da se jim na ta način olajša po možnosti pristop k temu društvu.

Kakšen je bil rezultat tega trudapolnega in naporenega dela, poleg denarnih stroškov za tiskana »Pravila« in ček. »Položnice« in drugih poštinih izdatkov? Naj se blagovoli soditi iz dejstva, da šteje gori omenjeno društvo do sedaj 120 članov. To nam služi v dokaz, da cele štiri petine vseh civil. drž. upok. v Sloveniji **drže roke križem** ter se prav pristrčno vesele že dosi lepim uspehom, ki jih je do sedaj dosegel marljivo delujoči odbor omenjenega društva.

Ta v naših težavnih razmerah upravičeni »Poziv« na sveto stanovsko dolžnost naj služi vsem našim upokojenim tovarišem za spodbudno bodrilo, da se zavedó svojih dolžnosti skupnega dela in čim krepkejšega nastopa za koristi in dobrobit upokojenega stanu vsaj s tem, da se v velikem številu prijavijo za član gori omenjenega društva.

Članarina mesečnih 2 K — reci! dveh kron je v današnjih razmerah tako neznatna, da te malenkostne žrtve za svoje koristi vendar lahko utрпи vsakršni upokojenec brez posebne škode sebi in svojem.

Op. ured.: Prinašamo ta poziv, dasi ostane brez uspeha. Zanikarni nezavedneži našega glasila itak ne čita in bi ga ne čitali, če bi jim ga tudi pošiljali brezplačno. Mrtveca ne zbudiš z ničimer! Vendar objavljamo ta poziv kot dokument duševnega uboštva in toposti, ki grasi žalibog med najrazličnejšimi vrstami javnih nameščencev Anno Domini 1921.

F. U. (Ljubljana):

Povišanje najemnine in javni nameščenci.

Aktivitetne doklade so bile določene za stanarino. Z zadnjo preuredbo naših prejemkov nam je država te doklade ukinila.

Državna oblast je sama javno priznala, da so prejemki njenih uslužbencev nezadostni. V uredbi o splošnem povišanju stanarine je vlada določila, da je ra-

činiti tudi najvišje uradnike — med ekonomsko slabotnejše. Celo pri teh se sme pomnožiti osnovna najemnina torej samo s številom tri. Ako bi se bila člena 4 in 5 uredbe nekoliko drugače stilizirala, bi se bil dosegel lahko isti efekt, ne da bi se bil ugled uradništva na tak način uničil.

Nekemu uradniku je hišni lastnik povišal najemnino štirikratno. Na njegov ugovor mu je dejal hišni lastnik ironično in poniževalno: »Med berače Vas vendar ne bom štel.« Kako pride sivolasi uradnik, ki služi državi že kakih 30 do 40 let zvesto in marljivo, do tega, da doživi na svoja stara leta tako ponižanje?! Tudi mi, državni uradniki, bi plačali radi višjo najemnino. Samo prejemke nam dajte tolike, da bomo mogli živeti enako roko-dolcem!

Glede povišanja najemnin je omeniti, kar se tiče javnih nameščenecv, sledeče:

Za vse one, ki žive pretežno ob stalni plači ali pokojnini, se sme osnovna najemnina iz leta 1914 zvišati samo v toliko, da znaša sedanja najemnina največ trikrat toliko.

Kot osnovno najemnino iz l. 1914 je vzeti ono vseletno najemnino, ki se je plačevala dne 1. 7. 1914. Od te najemnine pa je poprej odbiti takratno gostaščino in vodarino in takratne stroške za razsvetljavo stopnic. Ostanek, ki se dobi, je osnovna najemnina. Ako bi kdo teh podatkov ne vedel, jih poišče lahko pri davčni administraciji (na deželi pri davčnih okrajnih oblastvih). Vpogled v hišne napovedi je namreč že po zakonu vsakemu dovoljen.

To osnovno najemnino je pomnožiti največ s številom tri. Prišteti je pa še sedanje doklade na najemnine (to je »gostaščino«, kjer je uvedena, kakor na pr. v Ljubljani) (člen 5 odst. 2). Doklade na davke (okrajne, občinske, sanitetne in t.i. deželne doklade) morajo plačevati prej ko slej hišni lastniki sami; teh torej ni prišteti k najemnini. — Razen gostaščine je prišteti k najemnini še vodarino in eventualno pristojbino za kanalizacijo.

Vse te tri pristojbine (gostaščino, vodarino in kanalizacijsko pristojbino) trpe najemniki, to je, morajo jih povrniti hišnemu lastniku. Povrniti jih je v onem znesku, v katerem jih bodo v l. 1921 ali pa pozneje sami plačali. Magistrat jih bo računil v Ljubljani za l. 1921 in 1922 od one čiste najemnine, ki se je plačevala za dotično stanovanje v času od 1. nov. 1919 do 31. oktobra 1920.

Takratna najemnina je bila precej manjša, nego je bila ta v prvi polovici letošnjega leta. In vrhutega je računati te tri pristojbine samo od takratne čiste najemnine, to je, od nje je odbiti poprej tudi takratno gostaščino, vodarino in kanalizacijsko pristojbino, in ravno tako tudi takratne stroške za razsvetljavo stopnic (prav v vseh slučajih v Ljubljani najmanj 10%, v nekaterih slučajih tudi 12 ali 14%).

Od tako dobljene čiste najemnine je računati v Ljubljani 15% vodarino, in 2% kanalizacijsko pristojbino. Gostaščina znaša v Ljubljani pa sledeče:

Pri čisti najemnini

nad 200 K do 400 K	3%
nad 400 K do 600 K	4%
nad 600 K do 700 K	5%
nad 700 K do 800 K	6%
nad 800 K do 900 K	7%
nad 900 K do 1000 K	8%
nad 1000 K do 1200 K	9%
nad 1200 K do 1400 K	10%
nad 1400 K do 1600 K	11%

nad 1600 K do 1800 K	12%
nad 1800 K do 2000 K	13%
nad 2000 K do 4000 K	14%
nad 4000 K	15%

(Konec prihod.)

Tovariši: Rešite poslano Vam položnice pozabljenosti in obnovite z njimi naročnino!

Hrvatski uradnik o tovariših.

Posmatramo li dobro pisanje jednog dijela hrvatske štampe, vidjet ćemo, da ona dnevno iznosi jadikovke o tom, da Srbi hoće nad Hrvatima neku hegemoniju, koja se tobože najbolje očituje u tom, ier da se Srbi nalaze na svim istaknutijim položajima. Za mene, kao uvjerenog Jugoslavena, sve da je i tako, to ne bi značilo hegemoniju, jer u jednom narodu, u narodu jedne te iste krvi i jezika ne može da bude hegemonije. On može tek da u tom slučaju bude pitanje ličnog povjerenja. I ako možda danas vlada u tom slučaju postupa obzirno, to je samo njezina dužnost. Svaka vlada hoće da ima na istaknutim položajima povjerljive ljude, pa ako takvih nije našla u jednom dijelu naše inteligencije, morala ih je potražiti u drugom. Ja kao Hrvat i činovnik moram i sam konstatovati, da se u dobar dio našega činovništva ne može imati povjerenja. To je žalostna činjenica, koja se ne može zanijekati. Vlada bi naprosto počinjala grijeh, kad to ne bi imala u vidu. Jer kad bi, recimo, vlada dala u Hrvatskoj vlast u ruke onima, koji još i danas uzdišu za habsburškim vremenima, koji ne priznaju, da su Srbi i Hrvati jedan narod, kad bi se dala vlast u ruke »zajedničarima«, čiji pristaša, bivši kr. ministar na zborovima poziva narod na štrajkovanje neplaćanjem poreza i neodazivanjem u vojsku, to bi značilo, da pomaže rušiti našu državu, to bi značilo, da ta vlada nema državničke posobnosti. Dok jedan Radić danas viče: »proč od Beograda!«, dok frankovci oko »Hrv. Misli« tako vatreno brane jednu poznatu madžarončinu Sufflaya, dok zajedničari bjesomučno raspiruju plemensku mržnju, ta vlada mora da bude vrlo oprezna i mora da vrlo dobro razmisli, koga će da postavi na jedno istaknuto mjesto. Tražiće, svakako, za takovo mjesto ljude, koji uživaju njezino povjerenje, ne gledajući pri tom, da li su to po imenu Srbi ili Hrvati. Ako dakle vlada danas možda i zapostavlja onaj dio naše činovničke inteligencije, koja osjeća s onima, koji rade na svakom koraku na našem razjedinjenju, to mora da je svakom razumnom čovjeku, koji hoće i voli ovu našu državu, posve razumljivo.

Zato, eto, velim da su ove jadikovke jednog dijela naše štampe neosnovane i glupe, a kako bi se moglo suditi o vladi, koja sa svim tim ne bi vodila računa, to će takodjer lako da shvati svaki nepristran čovjek.

Dok se naša država ne riješi separatista, dok bude u našoj državi njoj neiskrenih ljudi i dok će se htjeti iz Hrvatske stvarati Irska, dotle će možda biti i takovog »zapostavljanja«, koje naši plemenski šoveni i separatisti hoće da pripišu nekoj želji za hegemonijom.

Ovo valja, da se dobro zapamti. Dovoljno je razloga, da se u jedan dio naše inteligencije nema povjerenja. Toga, dakako, plemenski šoveni ne mogu da priznaju i nvide. Iskrenost je najbolja i najljepša vrлина. I ja kao Hrvat i činovnik rekoh otvoreno kako o tom mislim.

M. »Jug« Ostleik.

PAVEL D. — k.

Begunci v državni službi.

Ko sem bil l. 1914 še doma, sem čul večkrat besedo »begunec«, a šele ko sem prišel na fronto, sem spoznal te reveže. Izgubili so vse imetje, so bili potiskani enkrat sem in spet tja. Smilili so se mi, a kaj sem jim mogel jaz pomagati! Videl sem begunce iz Galicije, Rumunije, Srbije in naše preljubljene Primorce; nekateri že 7. leto živijo v tem »poklicu« in so, odkar obstoji naša država, skoraj vsi državni uslužbenci, bodisi v uradniškem ali poduradniškem činu.

Jugoslavija ima pa še druge begunce: to so ruska Vranglova armada. Tudi te mora preživljati, kar stane državo lepe milijone. Živijo večinoma v Sremu, Banatu in Bački. Govorilo in pisalo se je nekaj, da bodo sprejeti k orožnikom, a do zdaj ni še nič pozitivnega.

H beguncem pa prištevam tudi Korošce. Že leta 1919 v maju jih je zbežalo nekaj pred divjimi Volkswelrovci; zanje je prišla spet rešitev že v enem mesecu. Tako smo delovali s tistimi skupno za časa plebiscita v nadi, da bomo postali svobodni državljani. Trudili smo se in žrtvovali dosti za uspeh plebiscita. A kaj nam je pomagal ves naš trud, ko je podkupljivost pri antantni misiji dobila premoč. Videli smo Italijana, ki je kar javno kazal, da nam je nasproten; nič dosti boljši ni bil Anglež. Samo Francozi so nam bili nekoliko naklonjeni. Z žalostjo smo gledali, kako je naš delegat popuščal točko za točko: odprla se je meja, odpuščali so se uradniki z veleposestev i. t. d. Silno nas je to bolelo, a navduševali so nas naši voditelji: ne obupavati! Glave kvišku! In spet smo delali naprej; gotovi zmage smo popustili celo delo na polju in se pridružili plebiscitnemu delu. Koliko mladih fantov je pristopilo k pomožnim orožnikom in finančni straži! Pravili so, ako nas ne pojde dovolj k pomožnim orožnikom, bodo rekli pri plebiscitni komisiji: »Saj vidite, da nihče noče pristopiti. Pustite nemške orožnike!« Spominjam se, kakšna navodila smo dobivali od orožniške komande, kako naj postopamo: »Le mirno in pustiti ljudi!« Videl sem več slučajev, ki so bili proti predpisu. Ko sem jih javil, se je reklo: »Danes nai le delajo! Saj je njih zadnji dan; jutri bo pa drugače!« Ko so morali drugi orožniki zapustiti zono, smo bili mesec dni sami Korošci. Tako je napočil 13. oktober, ta dvakrat nesrečni dan. V upanju smo živeli do zadnjega dneva, 5. novembra. Tedaj nas je zadela druga, a še hujša usoda: povsod za nami vpitje »Horuk über die Karawanken!« i. t. d. Razlegalo se je od vasi do vasi. Bande s palicami in koli, z revolverji so kar v trumah drle skupaj, da bi stolkle kar je še slovenskega. Večina je odšla že do konca novembra. Na vsaki občinski tabli si lahko bral debelo tiskano ali pisano: »Der Flüchtlingszug nach Jugoslawien...« Strašno je bilo.

Toliko beguncev, mislim, da nima nobena država, razun Avstrije, kot jih ima Jugoslavija. Skrbela je, da smo dobili službe in je kolikor mogoče vse zadovoljila. Mislim, da je tudi vsak zadovoljen in zato je dolžan državi, da jo spoštuje in dela za nje povzdigo, se kaže vrednega, da je državni uradnik ali poduradnik in ne mogoče, kar se večkrat dogaja pri primorskih beguncih, govori kar javno italijansko. Tako je tudi pri Korošcih; če je le kolikaj mogoče, jo lomijo po »tajč«. To mora prenehati. Zdaj smo Jugoslovani. Sveta nam mora biti beseda mate-

rinega jezika. Vem, da je hudo, če se somnimo na ljubi dom, posebno Korošcem, ki smo skoraj vsi kmetijski sinovi. Morali smo pustiti staršem toliko dela, ki ga imajo zdaj poleti: ljubo nam je bilo življenje, zato smo zapustili svojo rodno grudo in si šli iskat kruha v Jugoslavijo. Sprejela nas je z odprtimi rokami v finančno kontrolo in v orožniško četo, da nam za zimo ni bilo treba iskati drugače dela in da imamo zdaj enako plačilo. Koroško vprašanje še ni rešeno in kakor poročilo pravi, bo Drava meja. Kolegi, ki ste v tej zoni, za vas je upanje da boste še lahko za božič doma.

Zato, dragi kolegi, delajmo nato, da se bo država povzdigovala, a ne podirala, da bo, ko pride tista ura odločitve, nastopila in lahko rekla: naša država ima v službi ljudi, ki to zahtevajo in za plačilo za svoj trud jim hočemo priboriti oziroma dati le tisto, kar jim gre, namreč njih lastno grudo. Ko bomo prepričani, da bo država to zahtevala, bomo lahko rekli: Imamo dobro mamico, ki nam je dala v sili kruha in ko smo dorasli, vsakemu dedščino. Tako bomo pozdravili svoje sorodnike in ljubice in lahko bomo stopali po enoletni preizkušnji, ki jo imamo v činu poduradnika, ponosno po svoji zemlji. Če se kateri izmed nas zdaj, ko imamo med službo tudi prosti čas, česa uči, naj si naroči potrebnih knjig o poljedelstvu, živinoreji in naj opazuje razmere tamošnjih ljudi. Tako bo stopil pred svobodni narod.

Izobrazujmo se, da naši domačini, ko se vrnemo mednje, ne porečejo, da smo šli v Jugoslavijo le čas tratit in plačo prejemati! Begunci, učite se, čitajte, ker naša ožja domovina potrebuje inteligentnih ljudi! Pa še nekaj: beguncem se očita, da so najbolj zanikarni, najbolj hrupni, sirovi, odurni in revolucionarni ljudje. Žalostno je, da se smatra primorske begunce za nezasišano umazane in lene rojake. Marsikje se jih naravnost boje. Dekle iz Goriške in iz Primorja niso za rabo. Bajе imajo čisto laške lastnosti. To je sramotno za vse begunce. Še sramotnejše pa je begunsko rogoviljenje, zabavljanje in huiskanje. Bajе je največ hujskačev med begunci, a tudi največ postoračev in verižnikov. Vsi ti očitki so seveda pretirani, ker generalizirati se ne sme. Tudi mnogi begunci so prav dobri, marljivi, rodoljubni in čedni ljudje. Naša skrb bodi, da se sodruga izmed beguncev ali izžene iz Jugoslavije ali pa poboljša. Delajo nam sramoto in škodo, zato ne imejmo pardona ž njimi! Begunci naj bodo hvaležni, da so našli kruha in strehe v Jugoslaviji. Zato bi morali biti begunci vsem Jugoslovenom vzor pridnosti in domoljubja. Begunci v državni službi imajo dolžnost vplivati z najlepšim vzgledom na vse ostale begunce.

I. M-c (Ljubljana):

Popravkar.

Po sprejeti vidovdanski ustavi za našo unedinjeno državo je razprava o državnem jeziku v splošnem nekako utihnula.

Pri tej priliki pa mislim opozoriti na neke okoliščnosti, kako rabiti ravno naš jezik in ga vedno bolj približevati takozvani srbohrvaščini.

Če pišete naš pismeni jezik s cirilico in ga daste prečitati priprostemu gramotnemu srbskemu seljaku, vam bo takoj priznal, da je to istinito pristni srbski jezik. In narobe: pišite čisto srbohrvaški jezik v latinici — in naš čitanja

vešči kmet bo gotovo razumel vsebinsko prečitane. Ali nekaj je pripomniti: srbohrvaški književniki, časnikarji in državni pisarji naj polagoma opuščajo v literaturi se nahajajoče turčizme: izginejo naj vse ade, čuprije, odžaki, vsi pendžeri, kazani, vsi adeti itd. še sto in sto drugih in naj jih nadomestijo iz stare — slovensčine ali ruščine s pravimi slovenskimi izrazi in izreki. Če bi teh turških, albanških, grških in vrag vedi, še kakšnih tujk ne bilo, bi Slovenci srbsčino ali hrvaščino — kar je isto — izlahka razumeli. Ali nekateri Hrvatje (celo zagrebški »Naš Glas«) in Srbi pišejo neko balkansko jezikovno godljo, ki je ni kar tako uživati.

Nadalje bi bilo priporočilno z ozirom na Slovence, da se v srbohrvaških knjigah in posebno v dnevnih listih ne »zpušča roditeljskega« a, torej naj se piše konsekvantno: našega, dobrega, priprostega naroda: ne pa: našeg, dobrog, čiloga — itd. S polnim roditeljskim pišejo že nekatere znanstvene knjige, kar je vsega priporočila vredno.

VIŠNJAN:

Razmerje med predstojniki in podložniki.

Stvar je precej delikatna, gospod urednik, zato se menda o tej zadevi še ni razpravljalo v »Našem Glasu«. Vendar je potrebno, vočigled obetajoči se nam novi službeni pragmatiki tudi o tem izpregovoriti. V načrtu pragmatike je pač o dolžnostih podložnih do predstojnikov govor, da bi imeli pa ti do prvih kake dolžnosti ali bi vsaj morali imeti kake obzirnosti, se ne omenja nikjer. V tem oziru smo torej na slabšem, kakor smo bili v starejših službenih predboisih.

Po načrtu službene pragmatike bi predstojnik imel le ukazovati, ocenjevati in kaznovati, podložnik pa ubogati in bi se smel kvečjemu pritožiti, zoper ukaze seveda le takrat, kadar so zoper ustavo in zakone.

Sedaj si pa mislite slugo, ki stanuje s predstojnikom v istem nadstropju. Kaj mu ta ali njegova gospa — kar je včasih vseeno — lahko ukaže! Mogoče, da se pri bratih preko Save in Drine nibatitake zlorabe pri nas pa vemo, da so bili domačini vedno najnatančnejši, semintja tudi kruti predstojniki, in da štajersko učitelstvo svoj čas ni maralo priti pod slovenski — seveda klerikalni — oddelek deželnega šolskega sveta.

Nedavno mi je tovariš tožil, da se mu je predstojnik »na srce vsedel« ter mu odslej ni več živeti. Vsak, kdor razume, kaj to pomeni, bo vedel tudi, kako težko stališče ima moj tovariš. Slučaji, da je kak predstojnik s šikanami spravil podložnega v obup, niso ravno zelo redki. — Je li pa sedaj pričakovati, da bo ta predstojnik, ki podložnemu »na srcu sedi«, tega pravilno ocenil ali mu kake pogrške — vsak človek ima svoje — milostno pregledal? — Mogoče, a potem ta predstojnik ni več bitje tega sveta ali vsaj človeškim slabostim ni podvržen.

Znan mi je slučaj, da sta se dva pri enem sodišču nastavljeni sodnika vedno prepirala ter si pismeno pošiljala različne podčrtane opazke, ki so služile drugim uslužbencem v posmeh in bi bilo zelo zanimivo videti, kako je tukaj predstojnik podložnega ocenil.

Pa ko bi šlo vedno le za uradne zadeve, bi se dalo še potrpeti; a koliko ljudi je, ki ne znajo svoje zadeve od uradnih razločevati? — Znani so slučaj, da sta predstojnik in podložnik zahajala k

eni ljubici, se v ljubosumnosti smrtno sovražila in se uradno na vse mogoče načine preganjala, — gotovo ne v prid službi. Zadnji čas se je dogodilo, da se je soproga nekega uradnega predstojnika vstela pri steklenicah vina v kleti in brž svoje sostanovalec obdolžila, da so ji vino ukradli. Ti so seveda po ugotovitvi, »da se je le zgodila pomota«, zahtevali zadoščenja, a s tem so se zamerili samemu predstojniku, ki je dejal, da njegova soproga ne bo slugi dajala zadoščenja. In brž je uradno odredil, da morajo biti vse kokoši zaprte, ker so baje ozki hodnik ponesnažile, akoravno bi lahko vedel, da so to ravno njegove kokoši storile in da se morajo s hodnika umakniti reči, ki so bile radi pomanikavanja drugih prostorov že več let tam. Od tistega časa se tudi vsaka napaka pri podložnih podčrta debelo in torej ti lahko vedo, kaj naj pričakujejo od predstojnika. — Ali je tukaj prav, da bo ta predstojnik svoje podložne ocenjeval in, če dobimo novo pragmatiko, za »nered« kaznoval?

Iz vsega tega sledi, da je nemogoče pustiti, da bi s podložniki v istem kraju živeči predstojniki prve brez vsakih omejitev ocenjevali ali za nered kaznovali, kajti to bi lahko slednje zavedlo, da bi bili sodniki v lastni zadevi in tako delali krivico. Pa ne samo to, temveč se je tudi bati, da bo kak sicer nezmožen mož prišel hitro naprej le radi tega, ker zna gospodu predstojniku ali njegovi soprogi delati ponižne poklone, nasprotno bo pa njegov zmožnejši tovariš zaostal le radi tega, ker ima tršo hrbtenico.

Ocenjuje in kaznuje naj tedaj le tak predstojnik, ki ne prihaja s podložnimi v družabne stike in je tedaj lahko popolnoma nepristranski.

BRAČUN (Maribor):

Nesporazumenje ali —?

Skrajna sploh nisem imel namena odgovoriti na »Glasno premišljevanje« g. iz Podravja, prvič radi tega ne, ker se ne spuščam rad v debato z neznanimi dopisniki, drugič pa, ker se mi zdi g. članek preobčutljiv za kritiko. Čemu torej razburjati slabe živce neznancem? Na konec pa so me prisilile k odgovoru razmere.

Pričakoval sem stvarne kritike, z dejstvi podprtih protidokazov, a našel — ginljivo nerazumevanje svojih izvajanj. Že »motto« sam — citat iz mojega dopisa »Kam plovemo?« št. 29.: »Vsako izboljšanje plač državnim uradnikom pomeni poslabšanje njih materijalnega položaja« s čudnim zaključkom: »nič doklad in položaj uradništva se vsaj ne poslabša«, je tako otročje naiven, da človek ne ve, se mu li naj smeje ali se naj jezi. Gosp. iz Podravja! Ako nam zviša vlada osebno doklado za 10%, ko so od zadnjega izboljšanja plač poskočile z malenkostnimi izjemami vse življenjske potrebščine najmanj za 15% in več, ne pomeni li tako naknadno izboljšanje poslabšanja materialnega stališča z ozirom na prvotni položaj?

Naša vlada stori res vse, kar more, da izboljša doklade svojemu uradništvu; a to je premalo, ker državna blagajna ne vzdrži takega obremenila, da bi dosegli uradniki samo s tem, recimo, le predvojni gnotni položaj. Ako torej nasvetujem v članku — o kakih groznjah niti govora ni — naj se zavzame uradniška organizacija za dobre socialne zakone, ki bodo s časom sami ob sebi uravnali razmere in ublažili draginjo, sem li radi tega »kričač in demagog, ki se rine v ospredje«?

Res je, da mora vlada upoštevati tudi druge stanove: ali pa se ji je treba ozirati, g. iz Podravja, tudi na oderuhe, veriznike in koruptne uradnike?

Popolnoma napačna in krivična pa je trditev: »Naše razmere so take, kakršne smo si ustvarili«. Naših razmer si nismo sami ustvarili, temveč so produkt vojske in — žalibog — povojnega strankarstva. Uradniki dosedaj niso imeli prilike voditi države, temveč so bili kakor koni na vatih te ali one stranke. Tudi odločno zavirač trditve, »da smo tudi mi med tistimi, ki so zasurpljali.« Peščica fantstov in teoretičnih komunistov med uradniki ne prihaja v poštev, ker se niso nikdar posluževali »Našega Glasa«. Kdor pa se oglasa tukaj, ne zastruplja, ker z dejstvi podprta kritika nezdravih socialnih razmer ni zabavljanje, še manj pa zastrupljanje.

Še dosti bi mogel pripomniti, toda: sapienti sad!

Vestnik.

Strokovno glasilo »Finančna kontrola«, Društvo fin. kontr. za Slovenijo sporoča, da je prejel predsednik Saveza, g. Peter Držaj, obvestilo, da izide prve dni meseca avgusta t. l. 1. in 2. številka strokovnega glasila »Finančna kontrola« in sicer v Sarajevu.

Ker je bilo nujno potrebno, zavzeti stališče k temu poročilu, a bi sklicanje odborove seje stvar zavleklo, če že ne onemogočilo, so sklenili ljubljanski članj odbora na svojem sestanku dne 30. julija 1921, naročiti 250 izvodov tega lista, katere naj pošlje odbor za izdajanje glasila društvenemu vodstvu v Ljubljano in sicer na naslov blagajnika, ki bo del list razdelil. Teh 250 izvodov se razpošlje na vse okr. uprave, oddelke in obmejne ekspoziture. Okrajne uprave in mali oddelki dobe po en izvod, večji oddelki po več izvodov. Ti izvodi so plačljivi in jih lahko naročniki obdrže. Za nadaljne naročnike je v Sarajevu rezerviranih še 250 izvodov lista. Zaupniki oddelkov in gosp. okr. upravniki se naprošajo, da takoj ugotovijo naročnike in jih s seznamom v duplo sporoče društvenemu blagajniku. V tem seznamu naj tudi označijo one naročnike, ki so prve številke obdržali. Za slučaj pa, da ne bi bilo nobenega naročnika, se okr. upravniki in zaupniki oddelkov naprošajo, da dopolne liste nemudoma vrnejo. Naročilne liste je vposlati vsaj v roku 10 dni po prejetju prvega lista; v istem času naj se tudi vrnejo listi, za katere ne bi bilo naročnikov. Cena listu doslej društvu še ni znana.

Ker užitniskim ekspozituram ne bodo dopolne prve številke na ogled, naprošajo se zaupniki tem ekspozituram nadrejenih oddelkov, da pustijo liste cirkulirati.

Urednik lista, preglednik Josko Konečny v Doboju, je pa predsedniku Saveza sporočil, da je odbor za izdajanje lista akceptiral večino smernic, katere je predlagalo društvo za Slovenijo. Ker bode služilo glasilo v prvi vrsti strokovno-informativnih člankov, se članom naročanje lista toplo priporoča. Pri tej priliki se pa članidruštva vnovič pozovejo k sodelovanju in naprosijo, da pošljejo svoje prispevke za glasilo društvenemu vodstvu.

Skrbimo za to, da si priborimo tudi pri našem glasilu prvo mesto, kakor ga že imamo v organizatoričnem oziru napram drugim društvom v Savezu.

Ljubljana, 31. julija 1921.

Franc Gaberščik, t. č. tajnik.

Pogranična trma. Finančna oblast je začela predpriprave za ustanovitev novih oddelkov in je v to svrhu pozvala podrejene organe finančne kontrole, ki žele biti premeščeni (seveda na lastne stroške), naj vložijo tožadavne brošnje z

navedbo kraja, kamor žele priiti. Ker je pogranična četa jela prevzemati tudi že v Sloveniji obmejne oddelke (ena četa je pretekli teden že zasedla neki odsek v okolici Logatca, nadaljnje čete sledje baje v kratkem), se tovariši opozarjajo tudi na to okolnost z nasvetom, da ne vlagajo prošnji za premestitev k takim oddelkom, ker bi bil uspeh iluzoren.

Še enkrat o uradnih urah! O razglasitvi svoječasno napovedane uredbe o enotnem nepretrganem uradnem času ni ne duha ne sluha. Opravičeno domnevamo, da je tudi ta uredba našla svoj cilj in konec v miznih predalih naših birokratov, ki se še vedno ne morejo uživati v to, da je tudi uradnik potreben oddiha in ne le gg. šefi — katerih uradne ure ne vežejo. Ali res nismo vredni življenja, ali vsaj ne vsi v enaki meri? Zakaj imajo lahko eni uradi nepretrgano uradovanje, a drugi (istega resorta) ne? Kje je tu doslednost? Zakaj se to lahko dovoli enim sodiščem na deželi, a drugim ne? Pa naj bo še čudno, da veselje do dela gineva, ko pa merodajni faktorji, počenši od gg. predstojnikov pa tja do poverjenikov, za to nimajo ne smisla in ne zanimanja. Ako pa se hočete tega očitka ubraniti, potem pokažite gg. na vodilnih mestih, da imate smisel tudi za nas, ter nam že vendar enkrat dajte nepretrgani uradni čas in to tudi na deželi! Ne mučite nas, ki smo že tako na koncu svojih moči!

Uradniki z dežele.

Književnost.

— Vrh razglednika. Prejeli smo prvo številko lepo ilustrovanega, poljudno znanstvenega in leposlovnega mesečnika »Vrh razglednika«. List izhaja v Prevaljah, upravnništvo je v Mariboru, Slovenska ulica 15 (oglasni zavod I. Sušnik) ter stane letno 300 K, posamezna številka 25 K. O listu smo čitali dosedaj daljšo oceno v »Sl. Narodu« in »Učiteljskem Tovarišu«, a krajše notice v »Slovcu« in »Taboru«. Prvi kritik se izraža o njem zelo pohvalno; vidi v njem novo veliko pridobitev na poti k napredku našega naroda ter ga priporoča razen učiteljstvu, zlasti še rudarjem, gozdarjem in tovarniškimi delavcem, kakor tudi uradništvu. Oprema je lepa, ilustrativni del prav bogat. Pri slikah naj se vbodoče vedno navedo avtorji! Soneti so odveč. Poučni članki pa so zelo zanimivi. »Vrh razglednika« je potreben list in si je že s prvo številko pridobil zaupanje. Boriti se pa ima seveda z velikimi težkočami, ki jih gotovo v najkrajšem času premaga. Prepričani smo, da doseže kmalu svoj veliki namen. Zato ga najtopleje priporočamo vsem onim, ki se zanimajo za prirodo-

pisno in prirodeslovno znanost, za razvoj tehnike i. t. d. Uredništvo naj neomajno vztraja na začrtani poti k svojemu velikemu cilju in naj ga ne plašijo velike gnotne skrbi. Nedvomno je, da si v najkrajšem času odpre duri v najmanjšo delavsko koč, ker bo uredništvo upoštevalo zlasti aktualnosti, za katere doslej nismo imeli lista. Tovariše opozarjamo na ta mesečnik, ki mu je urednik in izdajatelj drž. uradnik.

I. K.

Samopomoč

gospodarska zadruga javnih nameščencev in upokoјencev v Ljubljani, r. z. z omej. zavezo, se je razdružila in je prešla

— v likvidacijo. —

Upniki se pozivljajo, naj se zgledajo pri zadrugi.

Načelstvo.

A. Mihelič, Ljubljana

Selenburgova ulica 1.

15-3

Trgovina s ščetinastimi izdelki, Galanterija in parfumerija. Edina zaloga jugoslovanskih K V A R T kakor tarok, marijaš, whist, primorka.

Davčni sluga

želi svojo službeno mesto zamenjati. Prednost imajo oni tovariši, ki so nastavljeni na Dolenjskem ali Gorenjskem. V slučaju sporazuma se plačajo polovični event. tudi popolni selitveni stroški. Ponudbe na upravništvo »NAS GLAS«.

Davčni praktikant

v prijaznem trgu na Dolenjskem — ob železnici, želi zamenjati svojo službeno mesto s kolegom na Štajerskem. Ponudbe na upravništvo »NAS GLAS«, predal 119.

Priporoča se tvrdka 4-6
Jos. Peteline
trgovina z galanterijskim in modnim blagom, zaloga številnih strojev in njih posameznih delov.
Ljubljana, Sv. Petra n. 7.

VZAJEMNA POSOJILNICA

REG. ZADRUGA Z O. J. V LJUBLJANI

dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit proti poroštvu, zaznambi na službene prejemke in zastavi življenjskih polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom :: 7% obresti.

HRANILNE VLOGE SE OBRESTUJEJO PO

4%.

Prošnje se rešujejo zelo hitro. Zabeležite prospekt!